

VILKO SPASTAI

ASLAK NORE

TARPTAUTINIO BESTSELERIO **KAPAS
JUROJE** AUTORIUS

óbuolys.

ASLAK NORE

VILKO SPĄSTAI

Romanas

Vertė
UAB „Knygų ministerija“

„Tik Hitlerio sostinėje galima iki galo suprasti, kad detektyviniai romanai gali būti itin naudingi ir informatyvūs. Jų atmosfera tokia panaši į Vilhelmo gatvės atmosferą, kad susidaro įspūdis, jog būtent tokios knygos, o ne moksliniai veikalai yra raktas į Hitlerio epochos esmės supratimą. Vilhelmo gatvėje dirbančių žurnalistų pagrindinė tema – nusikaltimai. Mes visi esame nusikaltėliai. Jautrūs žmonės visada jaučia sąžinės graužatį.“

Theo Findhal, *Undergang*, Berlynas, 1939–1945 m.

RENDEZVOUS* 1

Londonas

1944 m. rugsėjo 8 d., penktadienis

Mirtis buvo greitesnė už garsą. Raketa į Londoną atskriejo 18.43 val. Nuomojama-me palėpės kambaryje Kasandra išgirdo didžiulį trenksmą – vieną ir iškart kitą. Pirmą-jį – raketai peržengus garso barjerą, antrąjį – įvykus sprogimui.

Po kelių akimirkų iš Berlyno atėjo žinutė. Ji iššifravo ją naudodamasi senu kodų aparatu.

MAN REIKIA DUJŲ SPROGIMO KOORDINACIJŲ.

PRIEŠTARINGA INFORMACIJA.

SURENGTI RENDEZVOUS 1.

Ji dar kartą perskaitė žinutę. Jos pradžia.

„Dujų sprogimas“ reiškė raketos smūgį. Nuo tada, kai birželio viduryje Liuftvafė pradėjo oro antskrydžius, Kasandra dirbo dieną ir naktį, kad juos užblokuotų. Tačiau ką tik į miestą smogusi raketa skyrėsi nuo V-1 ar *doodlebugs*, kaip britai vadino raketas. Nuo naujosios viršgarsinės V-2 raketos buvo neįmanoma apsisaugoti. Ji skriejo taip greitai, kad ją buvo galima išgirsti tik tada, kai jau pataikė į taikinį.

Agentės Kasandros darbas buvo „ieškoti gaisro“ – tokią instrukciją ji gavo prieš išvykdama iš Berlyno. Nustatyti smūgio vietą buvo labai svarbu, kad vėlesnės atakos būtų tikslios ir parklupdytų Didžiąją Britaniją, o vėliau užbaigtų karą ir paskelbtų Vokietiją nugalėtoja.

Problema buvo *Rendezvous 1*.

Tai buvo senas Abvero avarinis kodas. Jis reiškė, kad gavusi pranešimą Kasandra devintą valandą vakaro turėjo susitikti su kitu vokiečių agentu Soho ir Ruperto gatvių kampe. Jei vienas iš jų neatvyktų, procedūrą reikėjo pakartoti po dvylikos valandų.

* *Rendezvous* – pasimatymas (*pranc.*).

Ji išgyveno tik todėl, kad nenuleido galvos. Londonas didmiestis, visų sukontroliuoti buvo neįmanoma. Iki šiol jai pavykdavo išlikti anonime. Tačiau dabar ji jautė grėsmę.

Kodėl Berlyno žvalgyba įvedė kodą būtent dabar? Ką reiškė „prieštaringa informacija“?

Kasandra sutvarkė kambarį palėpėje, ant apvalaus medinio padėklo sudėjo arbatos puodelius ir pasiklojo lovą. Ji nusprendė pirmiausia susitikti su vadovaujančiu agentu, vieninteliu žmogumi, kuriuo pasitikėjo. Jei kas ir žinojo, ar operacija *Rendezvous 1* iš tikrųjų buvo pradėta, tai tik jis. Vonioje ji apsiliko baltus marškinius, avių vilnos megztinį ir mėlyną zomšinį švarką ir pažvelgė į veidrodį. Jos veido oda buvo blyški, atrodė pavargusi. Taip Londonas veikė žmones. Ji išgirdo iš pirmo aukšto buto sklindančius balsus: prižiūrėtoja, ponja Hurst, pasipiktinusi kalbėjosi su kaimyne. Visi girdėjo sprogimą, bet niekas nežinojo, ką jis reiškia ir iš kur atsklido. Mieste nuvilnijo gandai. Gal Didžiosios Britanijos mūšis perėjo į kitą etapą?

Oras dvelkė artėjančiu rudeniui. Danguje aiškiai matėsi vėjo siūbuojamos medžių viršūnės. Iš taksofono Kasandra paskambino savo vadovui ir, naudodama šifrą, susitarė su juo susitikti nustatytoje vietoje. Ji girdėjo, kaip jis krūptelėjo išgirdęs apie *Rendezvous 1*. Hamersmito stotelėje ji įsėdo į metro, važiuojantį į rytus, į Lesterio aikštę. Vagonuose buvo tamsu, visai kaip Berlyne. Jai tai labai tiko.

Šiaurinės *Piccadilly* linijos perone nebuvo jokios spūsties. Keli jauni vaikinai garsiai flirtavo su spuoguotomis, ekstravagantiškai apsirengusiomis merginomis, taip pat buvo uniformuotų kareivių, būrelis slaugytojų ir FANY pirmosios pagalbos savanorių – akivaizdu, kad jie vyko namo. Galės ramiai pasikalbėti, nekeldami balso, atsisėdę vienas šalia kito ant suoliuko, neatkreipdami niekieno dėmesio.

Puiku.

Vadovas jos laukė sūtartoje vietoje – ant paskutinio suoliuko prieš pat tunelį. Priešais save jis buvo išskleidęs laikraštį *The Times* – kyšojo tik jo kapišonas. Ji, nešina *Daily Mirror*, atsisėdo šalia.

– Taigi *Rendezvous 1*, – tyliai ištarė jis.

Tuneliu važiavo traukinys, sienos šiek tiek drebėjo.

– Pranešama, kad informacija apie smūgio vietos koordinatas prieštaringa.

Kasandra pažvelgė į bėgius. Jų žvilgsniai vis dar nesusitiko.

– Tai turėtų būti Otas, – pasakė vyras. – Niekas kitas žaidime nedalyvauja.

Saugumo sumetimais jiedu kalbėjosi angliškai.

Agentas Otas.

Vokietijos žvalgybos legenda. Gabiausias Berlyno žmogus Didžiojoje Britanijoje, agentas, visada pasitelkiantis visas įmanomas saugumo priemones. Skirtingai nei kiti, jis niekada nesiuntė pranešimų per radiją. Visus pranešimus pristatydavo per kurjerius, iš pradžių į neutralią šalį, o tik iš ten – į Berlyną.

Ką tai galėtų reikšti?

– Priešai gali norėti mus suklaidinti, pateikdami melagingą informaciją apie raketos smūgio vietą, – lėtai tarė vyras. – Agentas Otas gali būti vienas iš jų. Nueik pas jį ir sužinok, ką jis žino. Jei tai, ką jis tau pasakys, nesutaps su tuo, ką išsiaiškinsi pati, jį reikia neutralizuoti.

– Neturiu smūgio vietos koordinatų. Taip pat nežinau, kur jis gyvena.

Vyras išsitraukė raktų ryšulėlį, pritvirtintą prie į kilpą panašaus dirželio, ir pakratė.

– Šiame pakete – plastikinis spaustukas su popieriaus lapeliu. Ant jo užrašytos koordinatės, kurias reikia išsiųsti į Berlyną.

– 51.505273, -0.010910, – perskaitė Kasandra.

– Tai jo buto raktai. Mažiausias raktas nuo virtuvės durų. Atkreipk dėmesį į adresą: *Finsbury Park Road 17*, antrasis aukštas. Yra tik vienos durys. Važiuk metro iki Finsberio parko, tada turėsi paeiti tris kvartalus šiaurės rytų kryptimi.

– Ką daryti, jei jis bus namie?

Iš po laikraščio kyštelėjo sportinis laikrodis.

– Jo ten tikrai nebus. Jau tuoj aštunta valanda, kol ten nuvyksi, jis jau bus išvykęs. Į pasimatymą su tavimi.

Kasandra paėmė į rankas raktus. Kilpą buvo galima užveržti. Raktai, informacija ir ginklas kartu. Gudru.

Į stotį įriedėjo metro vagonai.

– Eik, tai tavo metro. *Viel Erfolg**.

Važiuodama metro į šiaurę ji bandė įsivaizduoti, kas netrukus įvyks. Idealiame pasaulyje, viską planuojant...

Jai tai būtų užtrukę ilgai. Ji būtinai stebėtų šią vietą, surastų nepatogius kaimynus ir atmestų bet kokius nemalonus netikėtumus, kurie galėtų ją nustebinti.

Tačiau pasaulis nebuvo tobulas.

Už dvidešimt devintosios ji pasuko į Finsberio parko gatvę. Eidama nuo stoties svarstė galimus pabėgimo kelius. Abipus šaligatvio augo žemi medžiai, o nedidelius sodus supo gyvatvorės ir vaismedžiai. Gatvė buvo tuščia. Ji ėjo šaligatviu, žvilgčiodama į namų prieingoje pusėje numerius ir atidžiai apžiūrinėdama situaciją.

* Sėkmės (*vok.*).

Jos rega priprato prie tamsos ir netrukus ji pastebėjo lentelę su numeriu „17“. Toje pačioje gatvės pusėje stovėjo bombos sugriautas namas. Tokių namų Londone nebuvo daug. Ji praėjo pro jį, pasiekė gatvės galą, perėjo į kitą pusę ir pasuko atgal. Atidarė sugriauto pastato duris. Ji rizikavo, bet nusprendė, kad tikimybė, jog kas nors stebės namą, minimali. Įžengė į vidų. Sustojo. Ji laukė. Bandė užfiksuoti bet kokį įtartina judesį gatvėje, languose. Nieko nepastebėjo. Girdėjo tik savo kvėpavimą. Greitą, bet kontroliuojamą. Jos kraujospūdis buvo 140, o ne 170.

Kaip ir tikėjosi, sodai už namų buvo sujungti – Anglijoje tai gana įprasta. Ji lėtai sėlino palei sieną septynioliktojo namo link. Prie galinių durų stovėjo vyriškas dviratis. Patikrino – jis buvo neprirakintas. Praverstų, jei tektų sprukti. Išsamaus plano ji neturėjo. Vykstant karui tik kvailys viską detalai suplanuotų.

Spyna garsiai trakstelėjo. Ji pastūmė duris ir atsargiai įžengė į vidų. Grindys šiek tiek gurgždėjo. Kambaryje buvo tamsu, žuvų taukų kvapas sumišęs su saldžiu ploviklio kvapu. Kairėje pusėje statūs laiptai vedė į viršų. Perėjusi laiptų aikštelę ji lipo toliau. Iš stogo nuolydžio įsitikino, kad pasiekė viršutinį aukštą. Ar girdėjo kokius nors garsus? Tolimą miesto triukšmą, daugiau nieko. Ji išsitraukė raktų ryšulį. Atidarė duris ir įėjo į butą.

Bute tebuvo vienas didelis kambarys, kuriame įrengta svetainė ir miegamasis, o dešinėje nuo durų – nedidukas virtuvės kampelis. Lova užklota dailia raštuota lovatiese, viryklė atrodė šviežiai išvalyta. Agentas Otas akivaizdžiai mėgo tvarką. Sieninis laikrodis ėmė mušti valandą. Ji krūptelėjo, paskui suprato, koks čia garsas. Buvo devynios. Tą valandą jiedu turėjo susitikti. Jei jis buvo apmokytas taip pat gerai, kaip ji, būtų palaukęs dešimt minučių ir nuėjęs. Iki stoties užtrukę penkias minutes, o metro – ketvirtį valandos. Keturios minutės kelio nuo Finsberio. Teoriškai jis turėtų grįžti 21.34 val.

Tai reiškė, kad ji turėjo šiek tiek daugiau nei pusę valandos.

Spėjo apžiūrėti kambarį, kai staiga išgirdo gurgždančius laiptus. Ji sustingo. kažkas pasibeldė. Viena, du, tris kartus.

– Ar esate ten?

Girdėjosi ryškus akcentas. *Cockney**. Namų tvarkytoja? Šeimininkė? Ir tai, ir tai?

– Manau, kad jus girdėjau. Paliksiu arbatos už durų. Labos nakties.

Žingsniai nutilo. Kasandra giliai įkvėpė, norėdama įsiklausyti. Akivaizdu, kad namas labai akustiškas ir viskas girdisi. Galbūt reikėtų įjungti ant naktinės spintelės

* *Cockney* yra anglų kalbos dialektas, kuriuo daugiausia kalbama Londone ir jo apylinkėse, ypač Londono darbininkų klasės ir žemesnės vidurinėsios klasės gyventojų.

stovintį radiją, kad atitrauktų jo dėmesį, kai ateis, bet poveikis galėjo būti ir priešingas. Ji svarstė, kur pasislėpti. Kambario durys vėrėsi į vidų, vadinasi, kairėje pusėje buvo akloji vieta ir ji galėtų pasislėpti už aukštos krėslo atkaltės. Problema iškiltų, jei Otas pasuktų į dešinę. Tada ji būtų priversta bėgti link jo. O tai jam suteiktų laiko sureaguoti.

Ne, ji turi jį nukreipti į kitą pusę. Tik kaip? Ji stovėjo šalia sieninės spintos. Kasandra įjungė radiją ir į ją įkišo imtuvą. Tada uždarė dureles. Dabar iš spintos vidaus sklido silpnas garsas. Bet koridoriuje jo nesigirdėjo. Patikrinusi, ar turi viską, ko jai reikia, sustojo.

Ji laukė.

Jis pasirodė šiek tiek po dešimtos valandos. Išgirdo jo žingsnius ant laiptų. Stiprius, ryžtingus. Jos pulsas pagreitėjo, širdis suvirpėjo. Jis jau buvo viršuje. Ji girdėjo, kaip pasisuko raktas spygoje. Jis stovėjo ant slenksčio. Juos skyrė kelių centimetrų storio medinė siena.

Vienintelis garsas buvo tyli muzika, sklindanti iš spintos. Ji atpažino Bingo Krosbio dainos *How Deep is the Ocean* melodiją. Otas atsargiai žengė muzikos link. Ji pastebėjo, kad jis gerai sudėtas.

Žmogus, pajutęs kilpą ant kaklo, instinktyviai griebia ją ranka. Treniruotas žmogus žino, kad turi pasiekti jos pradžią, tai yra užpuoliką.

Kai Otas pasilenkė atidaryti spintos duris, Kasandra užmetė jam ant kaklo kilpą ir stipriai patraukė.

Kaip ir numatė, Otas metėsi atgal, tikėdamasis, kad užpuolikas stovi čia pat. Ji atšoko atgal, rankoje laikydama dirželį, ir jį patraukė. Otas pargriuvo, ji prispaudė jį keliu prie grindų ir pakėlė galvą.

– Tiesiog atsakyk į mano klausimus. Neišleisk jokio kito garso, kitaip tave nužudysiu, – sušnabždėjo ji vokiškai.

Nors kambaryje buvo tamsu, ji pastebėjo, kad jo veidas ir kaklas patino nuo oro trūkumo.

– Jei mane supratai, linktelėk galva.

Otas ėmė nervingai linkčioti.

Kasandra keliais milimetrais atlaisvino kilpą, kad jis galėtų atsikvėpti.

– Kur nukrito raketa?

– Pietvakariuose... prie Čisviko kelio, – iškošė jis.

– Būčiau tai žinojusi.

– Buvau ten... Susidarė didžiulė spūstis.

– Tu dirbi priešui, – sušnibždėjo jam į ausį ir vėl užveržė kilpą.

Jis papurtė galvą.

– Esi išdavikas.

– Tai... melas, – suurzgė jis.

– Tiesa visada nemaloni, – sušnabždėjo Kasandra ir vėl užveržė kilpą. Vyras nustojo priešintis ir negyvas susmuko ant grindų.

I DALIS

I SKYRIUS

MIUSO FRONTAS RYTŲ UKRAINOJE

1941 m. gruodis

Lavonai nedvokė. Tai buvo vienintelis šiaurės rytuose privalumas.

Priešais juos plytėjo begalinė stepė, horizontą skyrė tik švelnus kalvos šlaitas, o vakaruose žema popietės saulė dangų nuspalvino purpuru. Šiek tiek pustė. Laukė dar viena trisdešimties laipsnių šalčio naktis. Henris Stormas pasitaisė kareiviškos striukės, kurią buvo užsivilkęs ant audinės kailinių, raištelius. Ją pasiėmė prieš kelias savaites, kai į frontą atkeliavo *Winterhilfe* siuntiniai. Vienas iš kareivių, valstietis, netgi turėjo movą, tačiau kas buvo svarbiau: mirti apsirengus pagal taisykles ar išgyventi?

Karių žygis buvo sustabdytas priešais Miuso upę, kur SS tankų divizija „Vikingas“ buvo įsitvirtinusi žiemai. Žygį lydėjusios miglotos propagandinės informacijos sraute reikėjo blaiviai mąstyti. Pagal planą operacija „Barbarosa“ jau seniai turėjo baigtis, o bolševikai kapituluoti. Bent jau taip tikėtasi. Ivanas kovėsi kaip sužeistas žvėris.

Henris su niekuo nesidalijo savo mintimis, nenorėjo rizikuoti būti nušautas už pralaimėjimo kurstymą. Jie buvo įžengę giliai į Rusijos teritoriją ir apsupti ne šarvuotųjų divizijų ar rezervinių divizijų iš Sibiro, o žiemos. Iš slaptose ataskaitose pateiktos informacijos matyti, kad nuo spalio motorizuotosios divizijos

buvo išretintos šalčio. Visi žinojo 1812 m. Napoleono istoriją, tačiau noro tai nesustabdė. Karo trauka neišnyko. Henris tai suprato, bet vadas ir dauguma vokiečių, regis, tuo tikėjo.

Tai negalėjo pavykti.

Jei nieko nesiims, jo gyvenimas baigsis čia.

Kalvos viršūnėje pasirodė nedidelis Johanseno, vieno iš trijų jo būrio norvegų, siluetas.

– Eime, Henri!

Henris nusekė puriame sniege įspaustomis draugo pėdomis. Einant sniegas girgždėjo. Virpantis kolegos balsas privertė jį sunerimti: Johansenas buvo drąsus karys ir niekada nesiskundė. Henris užlipo ant kalno ir atsigulė šalia jo.

Už kelių šimtų metrų nedidelės kalvos papėdėje buvo maždaug futbolo aikštės dydžio lygi vieta, aptverta spygliuota viela. Teritorijoje patruliavo pavieniai sargybiniai, o viduje – susitelkusi minia.

– Tai 436-asis stalagas, – pranešė Johansenas.

Susidarė įspūdis, kad jo nėra.

– Jie ten laiko rusų belaisvius, – sumurmėjo Henris.

– Žiūrėk, – drebančiu balsu ištarė Johansenas ir padavė žiūronus.

Iš pradžių Henris matė tik sniegą. Po kurio laiko išvydo spygliuotą vielą, o vėliau – rusų karo belaisvius. Jie sėdėjo ilgomis eilėmis, vienas kitą apkabinę, kiti gulėjo vienas šalia kito. Jų buvo tūkstančiai, begalinė minia.

– Jie neturi stogo virš galvos, – pasakė Henris. – Sėdi ant žemės su vasarinėmis uniformomis trisdešimties laipsnių šaltyje. Gerasis Dieve!

– Įsižiūrėk atidžiau, – tyliai įsiterpė Johansenas.

Henris sutelkė dėmesį į grupelę belaisvių maždaug minios viduryje. Aplink vieną iš jų sėdėjo dar keturi vyrai, du buvo nusivilkę striukes, jų blyškios rankos susiliejo su sniegu. Jie nejudėjo. Henris perbėgo akimis stovyklą. Nė vienas kalnys nejudėjo! Apimtas panikos jis norėjo bėgti, leistis pirmyn iki pat Juodosios jūros. Priešais jį plytėjo kapinės be kapų, šaldymo kamera po atviru dangumi, kapinės be dieviškojo gailėstingumo.

– Jie visi mirtinai sušalo, – pasakė Johansenas. – Supranti? Keli tūkstančiai žmonių!

Lavonai nedvokė.

– Toliau taip tęstis negali, – sumurmėjo Henris. – Jie irgi žmonės, velniai griebtų!

Vos pabaigęs sakinį, jis suprato, kad ištaraė tai garsiai.

– Jei taip manai, galbūt esi ne ten, kur reikia. Ir ką ketini daryti, išminčiau? Ar ketini pagrobti meseršmitą ir grįžti namo? Tu užsirašei kovoti dėl nacional-socializmo, Henri, bet mirsi už savo draugus.

Kitą naktį juos pažadino 4.30 val.

Brezentinėje palapinėje norvegai miegojo vienas šalia kito. Šaulys Grandė gulėjo tarp Henrio ir Johanseno. Kas trečią naktį jie apsieisdavo vietomis. Jie vienas kitą šildė, kad galėtų išgyventi. Šaltis draugus pavertė hienomis. Vieną ledinę lapkričio naktį visi trys nusprendė dalytis viskuo, taip pat ir savo kūnų šiluma. Likusieji namuose, Norvegijoje, tikrai tai būtų pavadinę Sodoma, bet jie nieko nežinojo apie Ukrainą ar tai, kas jiems nutiko, ir tikrai nežinojo, ką reiškia naktį keturiasdešimties laipsnių šaltyje su vasarine uniforma stovėti sargyboje.

Kelnių kišenėje Henris rado tabletę pervitino*, populiariai vadinamo „šarvuotu šokoladu“. Nurijo ją nė neatsikvėpdamas. Mieguistumas ir šaltis pamažu apleido jo kūną. Jis jautėsi žvalus, sušilęs iki pat pirštų galiukų. Nerimas dingo, bet jis gerai žinojo, kad sugrįš – stipresnis nei anksčiau.

Šarfiureris Biermanas su nuožmia veido išraiška paaiškino, kad jų užduotis – išvalyti netoliese esančią gyvenvietę, kurioje Ivanas buvo pastatęs snaiperius, kad sustabdytų užpuoliko būrius. Tai buvo įprasta taktika: pasitelkę snaiperius raudonieji sugebėdavo išlaikyti savo pozicijas ištisas savaites. Liuftvafė buvo užsiėmusi Sevastopolio apylinkėse. Artilerijos baterijos, galėjusios sulyginti gyvenvietę su žeme, kovojo kitur. Rytinis frontas tęsėsi be galo, jis ritosi tarsi banga. Tačiau visų karų, taip pat ir tų, kuriuose kaunasi milijonai karių, disponuojančių naujausiais technikos pasiekimais, likimą visada lemia pavieniai žmonės. Kareivis, užmigęs sargyboje, sukelia postūmį, sugriaunantį kortų namelį.

* Metamfetaminas, narkotikas, duotas fronte kovojusiems vokiečių kareiviams.

Toliau vadas paaiškino: vokiečių snaiperiai turėjo pereiti į puolimą per užšalusį bukų mišką, o norvegų kulkosvaidininkų grupė, paprastai vadinama „Hitlerio pjūklų“, turėjo sutriuškinti rusus iki dulkių, juos puldama į rytus nuo netoliese esančios kalvos.

Henris griebėsi šautuvo – automato *MP-40*. Įsitikino, kad dėtuvėje yra šovinių ir kad granatos už diržo yra saugios. Ir ar gertuvė pilna vandens. Be pistoleto *Walther P-38*, prie diržo jis turėjo kastuvą ir dujokaukę. Galiausiai patikrino, ar turi medalioną su Astridos nuotrauka. Tai buvo jo amuletas – visada jį turėjo prie krūtinės, kairėje lauko uniformos kišenėje. Jis turėjo viską, buvo pasiruošęs kovai.

Johansenas staiga pasirodė tamsoje su amuniciniais diržais ant pečių.

– Maniau, kad esi protingas žmogus, – tarė jis. – Studijavai universitete, moki kelias kalbas. Manęs neįtikinsi, kad tiki amuletais.

– Palik mane ramybėje. Aš nenusiteikęs juokauti, – sušnabzdėjo Henris.

– Turiu blogą nuojautą, – po akimirkos tylos prabilo Johansenas. – Pulti be artilerijos paramos – tai tas pats, kas varžytis pasaulio čempionate be Arnės Brustado*.

Johansenas buvo jauniausias jų būryje. Jo smegenys veikė taip, kad bendrųjų žinių stoką jis kompensuodavo begaliniu informacijos apie neišspręstas nusikaltimų paslaptis ir sporto rezultatus kiekiu.

– Laimei, turiu amuletą, – tarė Henris ir pabandė nusišypsoti.

Jis rašė Astridai taip dažnai, kaip tik galėjo. Rašė apie savo būrio draugus, apie tai, kad jaučiasi su jais susijęs, apie gražų orą ir žygį į rytus, kuris netrukus baigsis, ir apie visus dalykus, kuriuos jiedu darys kartu, kai jis grįš. Bet kokia kita informacija vis tiek būtų buvusi cenzūruojama. Lauko paštas veikė prastai, paskutinį jos laišką jis gavo rugsėjį. Jį pribloškė jo formalus pobūdis. Astrida rašė, kad Norvegijoje įvesta nepaprastoji padėtis, kad ir ką tai reikštų. Ji taip pat rašė, kad jis turėtų kuo greičiau grįžti.

Henris išvyko kovoti su bolševikais, ir tai buvo pagirtina. Jis ilgai teisinosi dėl to, kas vyksta. Raudonieji nesilaikė Ženevos konvencijos, tad kodėl tai turėjo

* *Arne Brustad* (1912–1987) – Norvegijos futbolininkas, laikomas vienu geriausių visų laikų šalies žaidėjų.

daryti priešakinės pajėgos? Dėl partizanų skirtumas tarp civilių ir kariškių neteko prasmės. Tačiau po kurio laiko kilo abejonių. Kvislingo ir kitų nacionalsocialistų korifėjų propaganda čia, fronte, skambėjo kaip tušti žodžiai. Abejonės vis augo. Į mišką vedamos skudurais apsimuturiavusių žmonių kolonos. Ką šie žmonės jiems padarė? Ir ką jie veikė čia, šioje svetimoje stepėje?

Jie pajudėjo miesto link. Iš pradžių ėjo visi kartu, bet paskui pasidalijo į dvi grupes: vienoje ėjo kareiviai su lengvaisiais ginklais, kitoje – kareiviai su kulkosvaidžiais. Kaip vienintelis norvegas, mokantis vokiečių kalbą, Henris Stormas buvo paskirtas unteršarfiureriu, atsakingu už visą operaciją. Saulė dar nebuvo patekėjusi, bet iš tamsos jau ryškėjo pastatai. Jie nelabai skyrėsi vienas nuo kito: miestelis nedidelis, bažnyčios bokštas iškilęs gilumoje, kreivi mediniai namai rikiavosi palei kelias gatveles, kurios, pagal žemėlapi, turėjo vesti į nedidelę turgaus aikštę.

Norvegai užėmė pozicijas už kalvos, nedideliame tarpeklyje tarp kalvų.

– Snaiperis ar snaiperiai, nes jų gali būti ir daugiau, yra bažnyčios bokšte. Aš tuo beveik įsitikinęs, – sušnabždėjo Henris.

– Bet snaiperis irgi žmogus, – priminė jam Grandė, pamėgdžiodamas jo sos-tinės akcentą.

Henris sudrebėjo. Grandė buvo vienas geriausių vyrų būryje, švelniai tariant, nacionalsocialistas iš įsitikinimų. Henris griežtai pažvelgė į Johanseną, kuris jo žvilgsnio aiškiai vengė. Kodėl jis papasakojo Grandei apie jų pokalbį?

Nors jis buvo aukštesnio rango, tačiau pastabą praleido tylėdamas. Jis pasilenkė virš savo kolegų.

– Pažiūrėkite ten, – pasakė jis, rodydamas pirštu į iškilimą maždaug už trisdešimties metrų, prie pat aukščiausio kalvos taško. – Užimkite pozicijas. Mano įsakymu atidengsite ugnį.

Pasilenkę jie pasileido nurodyta kryptimi. Grandė dešinėje rankoje laikė „Hitlerio pjūklą“, tarsi kulkosvaidis būtų žaislas. Vaikinas savo išvaizda priminė Geringą. Johansenas kartą rado seną Reicho maršalo nuotrauką, darytą prieš jam pereinant prie žąsų kepenėlių ir morfino dietos. Kolegos tarpusavyje

Grandę vadino Oro pajėgų maršalu arba Hermanu. Jis su Johansenu buvo keista pora. Grandė buvo visa galva aukštesnis už Johanseną, jo dilbiai kaip bendražygio šlaunys.

Prieš invaziją, kai Graco mieste buvo formuojamas jų dalinys, Grandė tyčiojosi iš Johanseno, kuris, švelniai tariant, nebuvo pavyzdinis arijas. Kaip jam pavyko pereiti atranką? Ar *Waffen-SS* verbavimo komisijos Parkvejene žmonės nežinojo rasinių kriterijų? Tačiau ilgainiui Johansenas jiems tapo jaunesniuoju broliu – leido iš savęs tyčiotis, tačiau kartą, kai tai padaryti pabandė vulgarus vokietis, milžinas iš Vėgoršės įkalė jį į žemę. Šauliui Johanseniui tikriausiai nebūtų buvę leista pozuoti SS narius verbuojantiems plakatams, bet čia, Rytuose, tokie dalykai nerūpėjo. Tuo galėjo užsiimti klerkai, prie savo stalų vartydavę popierius. Johansenas augo Gulsete, Skieno mieste, ir dažnai išdykaudavo tiek gatvėje, tiek namuose. Kai vieną dieną susirgęs karštine Grandė turėjo eiti į ligoninę, jo bendražygis, aprūpintas kulkosvaidžiu, viena ranka sustabdė rusų būrį ant Dniepro kranto.

Rytuose pasirodė blyški dienos šviesa. Tamsa vis dar buvo jų sąjungininkė, bet netrukus tai pasikeis.

Grandė sniege pramynė kelią, Johansenas sekė iš paskos. Padėdami vienas kitam, remdamiesi alkūnėmis jie užkopė į nedidelę kalvą ir užėmė savo pozicijas. Grandė laikė kulkosvaidį kaklo aukštyje, Johansenas gulėjo šalia su šovinių diržais.

Lėtai, sulenktomis kojomis Henris priartėjo prie tarpeklio. Kai jam pradėjo skaudėti kelius, jis ėmė šliaužti. Kas penkias minutes tikrino savo įrangą: pistoletą, vandens gertuvę, peilį, žurnalą, amuletą. Viskas savo vietose. Už kelių metrų jis atsirėmė į betoninį bloką. Greitai peršoko per jį ir pritūpė.

Pirmasis etapas buvo baigtas. Jis prislopino kvėpavimą. Ramiu balsu perdavė informaciją vadui Biermanui, kuris atsakė, kad Sudetų vokiečiai jau laukia rikiuotėje. Jis padarė pauzę. Įsiklausė. Šniurkštelėjo. Apsižvalgė. Mūšyje mūsų pojūčiai paaštrėja, tarsi grįžtume į gamtą. Henris pakėlė galvą ir, per daug neišsitiesdamas, rankomis davė ženklą Grandei: *kas vyksta?* Laikas seko.

– Taupykite šaudmenis! – mestelėjo vyrams.

Skaitykite likusius
316 iš **336** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Ar vienas žmogus gali pakeisti Antrojo pasaulinio karo eigą?

Jaunas norvegas Henris Stormas, 1936 m. Berlyno olimpiinių žaidynių sidabro medalininkas, kilęs iš nacistinei Vokietijai itin prijauciančios šeimos, susižavi nacionalsocialistinėmis idėjomis ir kova su bolševizmu. Kupinas drąsos ir jaunatviško ryžto, jis įstoja į SS ir iškeliauja į Rytų frontą, Ukrainą. Tačiau ten patirtas siaubas priverčia ne tik pamatyti nacizmą visu baisumu, bet ir apskritai suabejoti žmogiškumu karo fone...

1942 m. vasara. Henris ką tik parsivežė iš fronto Geležinio kryžiaus apdovanojimą ir tvirtą nuostatą, kad karas turi baigtis. Osle jis bando susisiekti su pasipriešinimo dalyviais, pateikdamas jiems informaciją apie naują vokiečių kuriamą ginklą. Gavęs netikėtą pasiūlymą tęsti studijas Vokietijoje, jis supranta gavęs galimybę pasitarnauti pasipriešinimo judėjimui.

Tuo pat metu Vokietijoje SS karininkas Verneris Zorgė gauna užduotį iš paties Himlerio: manoma, kad pačiuose aukščiausiuose vokiečių sluoksniuose britai turi šnipą slapyvardžiu Grifenas, kuris sąjungininkams nutekina informaciją apie slapčiausią nacių programą – itin galingas V-2 raketos, kurioms lemta pakeisti Pasaulinio karo eigą. Vernerio darbas – atskleisti to šnipso tapatybę. Kai vokiečiai supranta, kad norvegas gali jį nuvesti pas Grifoną, paspendžia jam spąstus – jais tampa gražuolė lenkė dviguba agentė. Susikirtus jos, Henrio ir kitų istorinių asmenybių keliams, prasideda mirtina medžioklė...

Aslak Nore (g. 1978 m.) – šiuo metu bene populiariausias Norvegijos rašytojas, bestselerio „Kapas jūroje“ ir jo tęsinio „Arkties nuotakos“ autorius. Pats tamavęs elitiniame Telemarko batalione Bosnijoje, rašytojas aistringai studijuoja Antrojo pasaulinio karo istoriją ir savo kūrinuose meistriškai supina fikciją ir tikrus istorinius įvykius. Šįkart jo dėmesio centre – pirmosios pasaulyje balistinės raketos išradimas ir kino ekrano intrigos verti šnipų žaidimai. Rezultatas – puikus, jaudinantis ir įtraukiantis istorinis romanas apie lemtingus Antrojo pasaulinio karo įvykius.

ANNO 2024

Kiekvieną nupirktą
knygą = pasodintas medis

www.obuolys.lt

ISBN 978-609-484-689-2

Grožinė literatūra > Istorinis detektyvas

Vietos nuotraukos © Tinefin, Shutterstock

SKAITANTIS ŽMOGUS YRA GRAŽUS